Tizenötödik évfolyam. 204. szám. Kolozsvárt, csütörtök, szeptember 6. 1894.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Egész évre	16 frt. v. 32 korona.	Negyed évre	4 frt v. 8 korona.
Félévre	8 frt. v. 16 korona.	1 hóra	1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon szám: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. **Telefon szám: 9.**

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: **1 frt.** Bélyegilleték minden hirdetés után **30 kr.**

Nyilttéri czikkek:
garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

Az ifjusághoz.

Itt vagy megint hazánk reménysége, serdülő ifjuság! Fogadd üdvözletünket erről a helyről. A hol rendesen országra vagy világra szóló kérdéseket forgatunk, onnan üdvözlünk tégedet; mert mi jól tudjuk, s mert veled is éreztetni akarjuk, hogy te vagy a jövő ország.

Kedves vendégei vagytok ennek az erdélyi Athennek. A néma falak megcsendültek, a csendes utczák zajongnak; mert a benned pezsgő élet, erő és elevenség kihat a környezetre, kihat az egész városra.

Veszed-e észre mennyi készület tétetett érted az ódon alma materben, honnan ezelőtt egy pár hóval elvonultál? A házaknál, a hol otthonnal szoktak várni? Érezed-e, hogy nem csak otthon a szülői kör, hanem itt is az idegenek más meg más serege mind éretted és rád gondol?

Csupán üzleti érdek? Csupán haszon keresés volna az ifjuság által az ifjuság révén?!

Mi nem vagyunk oly pessimisták, hogy ezt el tudjuk hinni. Bár elismerjük, hogy vannak társadalmunknak számos önző elemei, de a többség kétségtelenül jó és nemes gondolkozásu.

Nem is lehet másképpen, kivált mikor az ifjusággal állunk szemben, mert az még nincs bele vegyülve a kenyérkeresők vásári munkájába, az mig csak a járdáról nézi mi foly a piaczon s legfennebb egy-egy szerencsejátékos mellett áll meg jövendőt jósoltatni.

A társadalmi osztályoknak is csak a korlátai mellett mozog az ifjuság, s egyik oldalra éppen annyira belát, mint a másikra. A maga körében egészen köztársasági szellemet élvez. Itt még csak néha-néha kerül felszinre a születés, a vagyon s a családi összeköttetés kérdése.

Ha az ifjuság életét kellő távolságról szemléljük, hajlandók vagyunk oda szólani a felnőttek társaságának: jöjj és végy példát ezektől, a testvériségről, az egyenlőségről és a szabadság szeretetről.

Az ifjuság nemes lelkesedése, önzetlensége az legkivált, a miből a mai társadalomra s az állami életre is sok ráférne. Ő tud tisztelettel érezni a valódi nagyok iránt és kegyelettel emlékezni meg a multak dicső hőseiről.

Az ő tiszta lelkébe nézz, ha a jövő Magyaoország eszményé szép képét látni akarod! Az ő bátorságán okulj, ha bel vagy külellenség ellen kell megvédelmezned a hazát.

Ime, mi nem csak örvendünk megjöttödön nemes ifjuság, hanem lelkesedünk is éretted s eszményképül tartunk önmagunk elébe!

Érted-e, érzed-e, méltányolod-e ezt az éretted való szeretetet?

Ha igen, akkor bizonnyal nem veszed rosz néven tőlünk, ha kivánságainkat is elmondjuk most és itt, a mig a szülői ölelés édes melegét még érzed.

Azt kivánjuk, s ezt kérjük, hogy őrizd meg méltóságodat. Tartsd magadat abban a tiszta, abban a szép körben, a melyben vagy, s a melyben jól kell hogy érezd magadat. Ez azt teszi, hogy kerülj minden olyan helyet, a hol ifju szived nemes szivére, s önzetlen lelked kincseire orvul leskelődnek.

Tudjuk, hogy égni tudsz a szépért s a jóért, de ismerjük hajlamaidat is, melyek könnyen bele sodornak a rutba és roszba.

Szent ne légy — ezt nem kivánjuk, — az álszenteskedést pedig bünnek tartjuk, de az önérzetes s tiszta öntudat büszkeségét sárba ne tipord! Soha se feledd, hogy te nemes vagy, s a nemesség köteles noblesse oblige.

Mindenek felett pedig tanulj, tanulj és tanulj, mert ez a mi magyar nemzetünk sokat, nagyon sokat nem tud még, a mit tudnia kellene. Ezer éven keresztül jobb kezünkben a kardot kellett tartanunk, s csak balunkban állhatott a toll.

Már eljött az idő, ha nem is olyan rég, midőn a kezek szerepét meg kell cserélni. A keletről beömlő barbarizmus ellen a mai fegyver a magas miveltség, még pedig egyik felől az egyetemes, másik felől a szakmiveltség.

Kitünő jogászokra, jeles orvosokra, tudományos tanárokra, elfogulatlan papokra, ügyes mérnökökre, találékony gépészekre és hóditó irókra van szükségünk. Kikből válnak ki ezek, ha nem belőletek?

Erős elszántsággal, céltudatossággal, jó kedvvel, nemes hévvel fogjatok munkátokhoz itt körünkben, a hol oly örömmel látunk s oly szivesen fogadunk.

Légy üdvözölve nemes ifjuság!

B. Gy.

Politikai hirek.

Csongrádmegye főispánja. A hivatalos lap tegnapi száma a következő királyi kéziratokat közli:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére, Tallián Béla, Békés és Csongrád vármegyék főispánját Csongrád vármegyei főispáni állásától, Békés vármegyénél viselt főispáni állásában való meghagyása mellett, saját kérelmére felmentem s helyébe dr. Vadnay Andvr belügyminiszteri osztálytanácsost Csongrád vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Ischlben, 1894. évi augusztus hó 14-én.

Ferencz József, s. k.

Hieronymi Károly, s. k.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán, Tallián Béla Békés és Csongrád vármegyék főispánjának, az utóbbi vármegye főispáni állásától saját bérelmére történt felmentése alkalmából, főispáni minőségében szerzett kiváló érdemei elismeréseül Szent István-rendem kiskeresztjét dijmentesen adományozom.

Kelt Ischlben, 1865. évi augusztus hó 31-én.

Ferencz József, s. k.

Andrássy Gyula s. k.

Holló Lajos dr. országgyülési képviselő, mint Kis-Kun-Félegyházáról irják, szept. 8-án a délutáni vonattal érkezik oda, hogy szept. 9-én, vasárnap, parlamenti működéséről beszámoljon választói előtt. A képviselőt a félegyházai polgárság nevében Zámbó Géza dr. polgármester fogja üdvözölni a pályaházban.

Hogy áll a világ?

Török-olasz bonyodalom.

Bécs, szept. 5.

Mint a Wiener Allg. Zeitungnak megbizható forrásból távirják, a porta határozott tiltakozást emelt Kassalának Olaszország által történt elfoglalása ellen s erre vonatkozó jegyzékét már meg is küldötte a halmak képviselőinek. — Konstantinápolyi diplomácziai körökben a porta e lépését Cambon franczia nagykövet cselszövényének tulajdonitják, ki felhasználván a szultán izgatottságát a fölött, hogy az olasz kormány Casalli nagykövetet rá erőszakolta, birta rá a szultánt e tiltakozó lépésre.

A kabilok lázadása.

London, szept. 4.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Tangerből: A kabilok Derulat közelében, Marakesttől északkeletre, föllázadtak, kifosztották Demlat-ot, Melah-ot és más helységeket és megöltek több zsidót. Az erhamenai, jemeni és vitarani kabilok Marakest ostromolják. Attól tartanak, hogy a helyőrség nem lesz képes ellentállani.

Khina és Róma.

Róma, szept. 4.

Pol. Corr. A khinai kormány biztositotta a szentszéket arról, hogy a Khinában lakozó római katholikusok személy és vagyonbiztossága szempontjából kellő óvrendszabályokat állitott fel.

A békekongresszus.

Hága, szept. 4.

Van Houten tábornok, miniszter, ma megnyitotta az interparlamentáris békeértekezletet. Beszédében azt ajánlotta az értekezletnek, hogy főképp a békebiróságok kérdésével foglalkozzék, tartózkodjék az aktuális kérdések direkt érintésétől és ne bizzék azokban az állitólagos békebarátokban, a kik a polgárháborut hirdetik. A miniszter végül a nemzetközi békebiróság mellett nyilatkozott. Az értekezlet elnökévé Rahusen-t (Amsterdám) választották meg.

Népzendülés Olaszországban.

Milanó, szept. 4.

Castiglioneban, Ravenna közelében tegnap husz ember megkisérlette megakadályozni nehány rendzavaro nak a karabinierik általi letartóztatását. Az erre támadt verekedésben a támadók sorából két egyén és egy karabinieri sulyosan megsebesült. A rend helyreállitására katonaságot kellett küldeni Ravennából Castiglioneba. Nagyszámu letartóztatás történt.

A demografiai és közegészségügyi kongresszus.

III. nap.

Budapest, szept. 5.

— Saját tudósitónktól. —

A megkezdett munkát tegnap is fáradhatatlan buzgalommal folytatták a kongreszsziszták. Már a kora reggeli órákban, mintha csak az előző nap fáradalmai eltüntek volna oly frissen és fürgén hemzsegtek a tagok a müegyetem épületében. Első sorban mindegyik a postaterembe sietett, hogy átvegye a „Napi Közlöny"-t és a napi postát az azután siett a munkára.

A tegnapi nap fontos eseménye a difteritisz-szakosztály ülése, melynél annyi hallgató jelent meg, hogy felerésze a folyosókra szorult.

Az egyes ülések lefolyása különben a következő volt:

Küzdelem a halál ellen. Délután 3 órakor Erisman Tódor dr., egyetemi tanár Moszkvában, a főrendiház üléstermében tartott előadást „La dutte contra la mort" czimmel.

A fölolvasó bőséges és rendkivül érdekes statisztikai adatokkal bizonyitotta, hogy a halálozási arány a föld kerekségén egyenlőtlenül van eloszolva. Bizonyitja, hogy ennek nem az emberi test organismusának hanyatlása az oka, hanem egyéb befolyások s különösen az, hogy az emberiség a halálozások iránt még mindig bizonyos megmagyarázhatatlan apathiával van elterve. Ennek a bizonyságául szolgál az, hogy a kevésbbé civilizált népek között sokkal nagyobb a halálozás aránya.

Mig a multban — uggymond a tudós fölolvasó a halál ellen való küzdelem egyéni jellegü volt és igy természetesen, kevés eredmény mutatkozott, — ma már organizált, közös társadalml erővel állnak vele szemben — s a természeti határokon belül a legtöbb esetben sikerrel vivnak meg vele.

Az előadás végén a gyermek halandóságról emlékezett meg a müvelődési történelmnek eme szomoru lapjájal a melyen még ma is oly sok sötét folt van.

A fölolvasát a diszes közönség zajos tapssal és éljenzéssel fogadta s Erisman tanárnak Korányi Frigyes dr. főrendiházi tag és a szakosztály elnöke mondott a kiválóan érdekes előadásért köszönetet.

*

A házas termékenység törvényei. A demografiai osztályok tegnap délután rendkivüli fontosságu együttes ülést tártottak Láng Lajos elnöke alatt.

Körösi József dr. a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója tartotta meg nagyérdekü előadását a születési valószinüségről s a házas termékenység törvényeiről.

A bemutatott táblák közül az első tábla azt bizonyitja, hogy 100 nő közül bizonyos korban hány szül gyermeket. A táblázat ezt az eredményt mutatja:

19	éves nő	100	eset közül 40-et szül.
20	„ „	termékenysége	39 száz.
25	éves nő	termékenysége	31 száz.
30	„ „	„	24 „
35	„ „	„	17 „
40	„ „	„	1 „

Természetes, hogy csak a törvényes házasságokból való termékenység van vizsgálva s hogy az eredmény csak a vizsgált anyagból levont valószinüségi következtetés.

A férfiak termékenységi viszonyai:

24	éves korban	34	és egyketted	százalékot	tesz		
26	„ „	35	„ „	„	„		
30	„ „	36		„	„		
40	„ „	17		„	„		
50	„ „	5		„	„		
60	„ „	1		„	„		

A föntebbi két tábla csak az egyik nem külön termékenységei viszonyait tárgyalja. De különböző korbeli házasok kombinácziójánál eltérés van a 20 éves asszony termékenysége különböző lehet a szerint, a mint 20—30—40—50 éves a férje. A legnagyobb termékenység a következő koru kombinácziónál van:

25	éves atya	és	19	éves	anya	házasságánál.	
35	„ „		21	„	„	„	
40	„ „		28	„	„	„	
40	„ „		29	„	„	„	

E táblából iátszik, hogy a két házasfél kombigácziójávrl a korkülömbség egyre emelkedik. A nőkre nézve az arány az ellenkező. Legnagyobb a termékenység, hogyha:

19	éves nőnek	25	éves	férje	van,	
29	„ „	26	„	„	„	
30	„ „	28	„	„	„	
35	„ „	29	„	„	„	

Itt tehát az látszik, hogy minél idősebb a nő annál fiatalabb férjet kell választania, hogy minél termékenyebb legyen a házasságuk.

A szerző utal még a külföldön ez irányban folytatott kisérletekre, melyek azonban a nők termékenységi viszonyaira vonatkoznak.

Az egész táblázat praktikus eredménye az, hogy az atya és anya koráből előre kiszámitható a termékenységi valószinüség.

A felolvasót az illusztris hallgatóság viharos tapsokkal jutalmazta s minden oldalról gratuláltak neki a nagyérdekü tudományos fölfedezéshez.

Kirándulások.

A kongresszus tagjainak egy része a délutánt kirándulásokra forditotta. Egy kisebb-nagyobb csoportok megnézték az uj országházat, a központi fogházat, a Tarnóczy tüzoltószer- és gépgyárát, a Gans és társa gépgyárát, a közvágóhidat, a soroksári-utczai malmokat, Jálics-féle borpinczéket, a Stefánia szegény gyermekkórházat.

A vendéglátók mindenütt a legszivesebb, magyaros vendégszeretettel fogadták a kongresszus tagjait, különösen a Tarnóczy Gusztáv gyárában gondoskodtak a vendégek kellemes szórakoztatásáról. A tulajdonos gazdag ebéddel várta vendégeit és ebéd közben előhozatta legujabb fertőtlenitő gépeit és bemutatta őket müködésükben. Az egészség őreit kellemesen lepte meg a gépek gyors és hatásos munkája és egytől-egyig elismeréssel nyilatkoztak a magyar ipar ezen szép vivmányairól.

A magyar orvosok is el voltak ragadtatva, de már ők nem érték be az egyszerü lelkesedéssel, hanem — a legtöbbjük vármegyei orvos lévén — megrendeléseket tettek vagy helyeztek kilátásba — megyéik részére.

Az asszonyok.

Ma ismét a müegyetem társalgójában jöttek össze a hölgyek.

Féltizenegy órakor külön lóvasuton kimentek a városligetbe a Feszty-féle panoráma megtekintésére. Feszty Árpád fogadta a hölgyeket és Gárdonyi titkárral egyetemben mutogatták a „honfoglalás" jeleneteit. A hölgyek alig tudtak betelni a pompás kép bámulatával.

Délután a hölgyek egyrésze kivonult a Svábhegyre és a közeli szebb pontokat keresték fel. Sötét este volt már, a mikor viszszajöttek.

Az esti találka az eső miatt elmaradt.

A holnapi programm a következő:

D. e. 10 órakor találka a müegyetem társalgójában.

D. e. fél 11 órakor indulás az iparmuzeumba.

Délután kirándulások programm szerint.

Este magánmeghivók.

A nemzeti szinházban.

A nemzeti szinház nézőtere ma este megtelt az utolsó helyig. A kongresszus tagjai közül sokan jöttek el a tiszteletükre rendezett diszelőadásra s a földszinti és elsőemeleti páholyok legnagyobb részét ők foglalták el.

Az Ember tragédiáját adták. A vendégek láthatólag érdeklődtek az előadás iránt; a felvonás-végeken, (mint tudva levő, az Ember tragédiája-ban van egy pár felvonásvég) a nézőtér minden oldaláról hatalmas tapsok hangzottak fel. Ezek a tapsok első sorban Fái Szeréna asszonyt, Somlót és Gyenest illették a kik, a tragédia főszerepeit sok müvészi erővel s talán a szokottnál is több kedvvel játszották.

A hadsereg és a sajtó.

Budapesti levelezőnk irja: A tavalyi kőszegi nagy hadgyakorlatok alatt a sajtónak bő alkalma volt a katonai hatóság által czenzura alá fogott hirlapirói táviratok kérdésével foglalkozni.

Ez a sajtószabadságnak nyilvánvaló illetéktelen megnyirbálása a volt hadügyminiszternek, néhai báró Bauernek volt az intézkedése, akinek éppen, akinek éppenséggel nem volt inyére, hogy a lapok kiküldött tudósitói azokról a szabálytalanságokról is tudósitsák egy vagy más ir ányban megtörténnek.

A legkényelmesebb mód volt erre természetesen a katonai czenzurának alkalmazása. Nem lesz érdektelen ezuttal visszaemlékeztetni arra ami az intézkedésére rábirta. Harmadéve történt a székelyhidi nagy hadgyakorlatok alatt, hogy a hetedik hadtestnek egy pár ezrede a királyt és egész kiséretét, az ügyetlen vezetés következtében, ugy beszoritotta a hadgyakorlatot néző polgári közönség és egy szekérosztály kocsija közé, hogy a király és kisérete a legjobb akarat mellett sem tudott a kocsi-barrikád közül kibontakozni. A hibát egy őrnagynak az ügyetlensége okozta.

A király nagy haragra lobbant a bábeli zürzavar láttára és nagyon éles szavakban adott kifejezést elégedetlenségének. A magyar lapok akkor szóról-szóra közölték a király szavait. Kevéssel azután, még a székelyhidi gyakorlatoknak egyik haditanácsában megpenditették a katonai czenzura eszméjét és a néhai hadügyminiszter nem is késett azt rendszeresiteni.

A tavalyi kőszegi gyakorlatokon ez a czenzura már teljes virágjában volt. Most, hogy közeledtek a balassa-gyarmati nagy hadgyakorlatok, a katonai czenzura kérdése ismét aktuálissá vált és pedig annál inkább, mert, mint, alapos forrásból értesülünk, már kiszemelték a nagy hadgyakorlatok idejére, a katonai czenzori hivatal főnökét, a negyedik hadtest vezérkari ezredesének, Steinitzer ezredesnek a személyében.

Az ezredes tudtunkkal a legjobb katona, de magyarul ép ugy nem tud, mint ahogy a kőszegi katonai czenzura főnöke, Auspitz ezredes nem tudott. — A magyar sajtónak azt a részét tehát, amely képviseltetni fogja magát a balassa-gyarmati nagy hadgyakorlatokon ismét egy törvénysértő katonai czenzura alá szándékoznak fogni, a mire az illetékes faktorok figyelmét már előre is felhivjuk.

Községek rendezése.

A községi közigazgatás szervezéséről szóló törvényjavaslat szervezete mint a M—g. irja, elkészült s annak megbeszélésére Hieronymi belügyminiszter ankétet hiv össze, mely körülbelül nov elején fog tanácskozni.

A javaslat-tervezetet természetesen titokban tartják, mert hisz nyilvánvaló, hogy a községek közigazgatásának kérdése csak e miniszterium kodifikálóit érdekli s nem azt a tizenhárom millió embert is, a ki az ország községeiben él.

Valamennyit azonban mégis sikerült megtudnunk ebből a két lakat alá zárt javaslatszervezetből.

A javaslat alapelve: az u. n. állami és a szorosabb értelemben vett autonomikus funkcziók teljes kettéválasztása. Amazokat végzi a kör — illetőleg községi jegyző (a belügyminiszter stiláris módositása szerint: alszolgabiró,) a ki a rendelkező és végrehajtó tisztviselő az összes katonai adó- és rendőrügyekben.

Hatásköre odáig terjed, hogy szabályrendeleteket is alkothat, melyek a közigazgatási bizottsághoz, illetőleg a belügyminiszterhez felebbezhetők.

Vele szemben az autonomikus organizmus csak az ellenőrzés, igazabban: a panasz platonikus jogára van szoritva.

Az autonomia organuma a községi, illetőleg a körválasztmány, melyet a virilisták

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

s a községi polgárok (megkülönböztetésül a községi lakosoktól) választanak.

Polgárok azok, a kiknek a községben házuk van vagy a kik ott képviselő-választói joggal birnak. A maguk gazdája nők, a kik a régebbi községi törvény értelmében megbizott utján választói jogot gyakorolhattak, a javaslat szerint jogukat vesztik.

A községi, illetőleg körválasztmánynak szintén van közege, a ki a községi képviselőtestületek gyüléseinél a jegyzőkönyvet viszi s a kör, illetőleg község pénztárát kezeli.

Azonban mig a legszorosabb értelemben vett helyi ügyekben is a kormány közegének, igen nagy befolyás van biztositva az „alszolgabirónak".

Bankóhamisitók elfogatása.

— Sajat tudósitónktól. —

Szenzációs elfogatásról értesit bennünket ujfehértói levelezőnk, mely elfogatások a legmeglepőbb eredményre vezettek.

Az elfogott bünösök ki tudja meddig üzhették volna tettöket, ha a véletlen nem játszik közbe s e véletlen által egy bankóhamisitó banda fejét fogták el, kik közé maga, a falu kis birója is tartózik. Az eset, mely Ujfehértó s a szomszédos községek lakósságát a legnagyobb izgatottságba tartja a következő:

Ezelőtt két nappal az Ujfehértóhoz közel fekvő Hugyaj községben feltörtek és kiraboltak egy kis üzletet. Ebben a rablási ügyben az ujfehértói csendőrség inditotta meg a vizsgálatot, mely nem várt eredményre vezetett.

A vizsgálat folyamán figyelmeztette a lakosság a vizsgálatot vezető csendőrőrsöt a községben lakó gyanus embernek ismert Kremnitzky kovács mesterre, ki tiz évvel ezelőtt a róm. kath. templomot kirabolta s kinél később a vizsgálat alkalmával megtalálták a templomból elrabolt szentségeket. A nyiregyházi törvényszék annak idején Kremnitzki kovács-mestért hat évi fegyházra itélte, mely büntetést az illavai fegyházban töltötte ki.

A csendőrőrs a lakosság figyelmeztetésére elment Kremniczki kovács lakására s a házmotozás alkalmával nagy meglepetésére a csendőrőrsnek azok helyett a nyomok helyett, miket keresett, egészen más s igen veszedelmes bünjeleket fedezett fel. A kutatás eredménye az lett, hogy több bankóprést fedeztek fel.

A csendőrőrs ezen bünjelek felfedezésével azonnal tisztán belátta a helyzetet. Egy bankóhamisitó helyet fedezett fel, a melyben a megkezdett vizsgálatot, ha már a bünjelre rájöttek, nem lehet félbeszakitani, tovább kell folytatni. A prések egy és tiz forintosok, tiz és husz filléresek és husz krajczárosok gyártására voltak készitve. A további kutatás alkalmával leveleket is találtak Kremnitzkinél, melyekből megállapitották, hogy a préseket Székes Fehérvárról kapta gyógyszer czimen.

Kremniczki beismerte ott azonnal, hogy gyártott pénzt, de azok forgalomba nem jöttek, mert a lenyomat nem sikerült. A forintokhoz készült kliséken az „Ein Gulden" nagyobb volt s ezért nem merte forgalomba hozni, ő maga készitett ugyan kisebb kliséket, de ezek nem sikerültek. Találtak még nála papirpénz gyártáshoz szükséges nagy mennyiségá papirpénzt, hét-nyolcz féle festéket és tentát.

Egy uj álkulcsot is találtak az uj-fehértói posta ajtajához. A kulcsról a lenyomatot vallomása szerint az uj fehértói kisbirótól kapta. Kremniczkit a csendőrség azonnal letartóztatta s kihallgatása alkalmával mindent beösmert.

Beösmerte, hogy a préseket Székes-Fehérvárról kapta s a pénzt éjjel 11 és 12 óra között gyártotta egy napszámos büntársával együtt. A munka ebben az időben rendesen mindennap folyt. A csendőrség Kremniczki vallomására azonnal letartóztatta az emlitett napszámost, ki szintén beösmert mindent.

A vizsgálatot ebben a szenzációs ügyben tovább folytatják, mert a csendőrség ujabb és ujabb adatok nyomára jön s a tettesek: Kremniczki és a napszámos le vannak tartóztatva s mint a jelekből látszik még sokkal meglepőbb eredményekre fog vezetni a vizsgálat.

Dr. Kovács Ödön.

Mintha megcsendülne egy pillanatra ujolag a régi dal, régi dicsőségről. Nagyenyed, hazarészünknek ez a sokat szenvedett, kicsiny városa a tudományok után vágyó ifju nemzedékeknek századokon át biztos menhelye, melyet ujabban csaknem egészen elfeledett a világ, de a melyről régebben még a nóta is azt hirdette, hogy: „ott a világ közepe" két napon át érdeklődésünk központja és lélekemelő, lelkes ünnepségek szintere lesz, hol folyó hó 8-án és 9-én dr. Kovács Ödön theologiai professzor 25 éves tanári müködésének a megünneplésére, közelből, távolból összejönnek a hálás tanitványok és a kisszámu tisztelők, kiket örvendező szivvel üdvözlünk és követünk majd mi is.

Hogy kicsoda dr. Kovács Ödön: ezt tán még azok sem tudják eléggé, a kiknek tudnia kellene, a papok és a magyar prot. egyház egyetemének közelebb álló világi férfiak.

Ha e kérdésre azt feleljük, hogy theologiai professzor: ezzel oly keveset mondtunk róla, hogy szinte szégyenlenünk kell magunkat, a miért czimmel és állással hozakodunk elé, mikor az ő benső mivoltának és szellemi értékének a meghatározásáról van tulajdonképen szó. És ha azt mondjuk, hogy tudós: ezzel még kevesebbet fejezünk ki, mint a professzori czimmel, mert tudós most, a jelen kérkedő és fényelgő világban annyi van, mintha gombamódra nőne ki a földből — azonban valódi ismeret tudomány nélkül.

A proletárok és a kontárok bevették magukat immár a tudományoknak eddig vivhatatlannak hitt erősségébe is s igy legjobb, — végül, ha az ünnepeltről, mint tudósról hallgatunk, hogy alkalmat ne adjunk a kontárokkal való összetévesztésre. Ha pedig azt mondjuk róla, hogy egyházi életünknek egyik kimagasló alakja és vezéregyénisége és különösen a theologiai tudományos irodalomnak, mely jelenleg csak prédikácziós kötetek kiadásával és az egyházi lapok hasábjain napi, meg helyi hirek közlésével tengeti életét, egyik alapvető, komoly munkása: ezzel sokat mondtunk ugyan, de még sem eleget, egyházi életünknek vannak még kimagasló alakjai és vezéregyéniségei s bátran állithatjuk, hogy mindnyájan szerencsésebbek is, mint dr. Kovács Ödön, s theologiai tudományos irodalmunk fejlesztése körül is többen buzgólkodnak egyházi férfiaink közül s tán az ujabb időben, egyesek még többet is pródukálnak, mint ő; azonban e téren, valljuk meg őszintén nemhogy tulszárnyalta volna őt valamelyik, de vele egy sorba se emelkedett egyis.

Kicsoda hát dr. Kovács Ödön?

Megmondjuk egy szóval. A mi volt Dévai B. Mátyás, Kálmáncsai Sántha Márton, Gálszécsi István és még annyi más az ő korában, kik a reformácziót közénk behozták és terjesztették: az a mi korunkban és a jelenlegi egyházra nézve, csakhogy egy személyben, dr. Kovács Ödön is, a szó valódi értelmében véve reformátor.

Az ujabbkori theologiának, mely ezelőtt 25 évvel, még Németországon is csak bölcsőkorát élte; a szabad protestáns gondolkozásnak, mely csaknem teljesen kihalt volt már az orthodox egyház uralma és vezetése alatt: ő volt Magyarországba való átültetője és életrehivó lelke, ereje, ki nagy készültséggel és roppant elszántsággal fogott a munkához, hogy átalakitsa, megnyissa a a kor gondolkozásmódját s visszavezesse népét a keresztyén vallás őseredeti forrásához: a názáretbeli Jézushoz.

Ha azt mondjuk, hogy 1867-ben, politikai és állami életünknek egy uj korszaka nyilt meg a kiegyezéssel: még bátrabban mondhatjuk, hogy ugyanezen időtáj korszakot jelől egyházi életünkben is, a mennyiben kevéssel ezután, Kovács Ö. is hazatért külföldön szerzett ismereteit itthon értékesiteni és vele a szivek felmelegedése és a lelkek megujulása is bejött a hazába. És ő az uj eszméket, a miket hozott, nemcsak a tanteremben, a professzori kathedrából hirdette, hanem a magyarországi Protestáns-Egylet megalakulásával, melynek nehány szabad gondolkozásu és tisztult felfogásu, lelkes, magyar ifju volt a megteremtője s köztük első helyen éppen K. Ö., irodalmilag is, melynek következtében, habár fájdalom, csak rövid ideig, olyan szellemi mozgalom támadt hazánkban egyházi téren, hogy az nemcsak egy uj korszaknak a hajnala gyanánt vala üdvözölhető, hanem egy nagyon is biztató jelnek vala tekinthető arra nézve, hogy a mustármag kikél és nemsokára terebélyes, élőfává nevekedik.

Kik e szellemi mozgalom vezetői, intézői és munkásai valának, ez nekik örök dicsőségükre szolgál, mig a jövendőnek biztos alapul, melyre bátran fognak épithetni a következő századok.

Dr. Kovács Ödön 25 évi professzori müködése alatt, közel 300 papot képzett az erdélyi ref. egyházkerületnek. Nagy kár azonban, hogy tanitványai nem értették meg őt mindnyájan s künn az életben nem egyszer éppen az ellenkezőjét hirdetik azoknak, a miket az akadémián, a mester szájából hallottak. A legnagyobb kár azonban, hogy fásultságánál és anyagias törekvéseinél fogva korunk sem tudta kellőleg megérteni és méltányolni a kitünő férfiut, ki zajtalan müködésével, keresetlen egyszerüségével, fedhetetlen, igaz, lelkipásztori jellemével, nem vágyott ugyan soha nagyobb kitüntetések után és a mit tett, nem magáért, hanem a szabadság és az igazság érdekében tette, de a figyelmet legalább megérdemelte volna, hogy ne csak szidják, üldözzék és gáncsolják, hanem érzületének és gondolkozásának mélysége szerint becsüljék.

Kiváncsiak vegyunk arra, hogy kik és minő szivvel, vagy szinnel vesznek részt jubileumán? Mert, hogy dr. K. Ö. nemcsak a tanitványok hálájára érdemes, hanem méltán kiérdemelte az erdélyi ref. egyházkerület, az egész magyar prot. Sion és minden szabad gondolkozásu ember elismerését: ez többé kétséget sem szenvedhet és csak a rövidlátók, a kik ezt nem akarják elismerni. Valószinü, hogy az ő müködését is, mint minden kimagasló egyéniségét, csak a jövő fogja méltányolni és elévülhetetlen érdemeit csak a későbbi nemzedékek látják be, kik a történelem elfogulatlan világánál, örömmel veszik észre a saját nagyságuk hóbortjában fényelgő, kikiáltott nagyok között, a szerény, igénytelen, sok krisztusi vonással ékeskedő professzort, a kit követni, a kinek jellemét elsajátitani, méltó dolognak tartják.

Tegyünk félre azért mi is minden eltérő nézetet, emelkedjünk felül a pártviszály szenvedélyein és siessünk Nagyenyedre a 25 éves professzornak, az uj korszak megnyitójának tisztességet tenni.

Z.

Az E. K. E. közgyülése.

Radna-Borberek, szept. 3.

I. Radna-Borbereken.

Pont 9 óakor nyitotta meg Feilitzsch Arthur báró elnök az E. K. E. első nyári közgyülését. Jelenvoltak a központból az elnökön kivül: Radnóti Dezső főtitkár, Gergely Albert dr. és Páter Béla választmányi tagok, a kolozsvármegyei osztály részéről Mannsberg Sándor báró alelnök, Gámán József titkár, a Szilágyvármegyei osztály részéről Zilahi Kiss Ernő ügyvéd, a beszterczei képviselőség részéről Balázs József ref. lelkész; Aradról Rözner Ede posta-távirda-főtiszt, a radna-borbereki osztály részéről Guzman János elnök, Aladics Emil alelnök, Bercse Gyula titkár; továbbá ott voltak Hunyadi Imre főszolgabiró, Zagyva Mihály plébános, Fizely Sándor bányatiszt, Haupt Frigyes vizsgálóbiró, Bodor Gyula erdősz, Pinczés Ferencz postamester, Kronnenfeld Ernő erdő-mérnök, Illián Mátyás dr. orvos. Sturavits Antal tanitó, Karácsony János, Geist J. szolgabiró; a nők részéről Guzmán Jánosné, Zilahi Kiss Ernőné és nővére, Guzmán Mella, Sturavits Antalné, Kőváry Laura, Horávits Emma stb.

Feilitzsch Arthur báró elnök üdvözölvén a megjelenteket, kijelenti, hogy az E. K. E.-nek még csak ez az első vidéki közgyülése, a mi igazolja, hogy mindig a kezdet nehézségeivel küzd az egyesület, konstatálja azonban, hogy az egyesület müködésében van egy pár kimagasló momentum. Ezek közül kiemeli legnemesebbnek effektuálását a más ajku honpolgárokkal való testvéri egyetértés fentartását és a memorandum-pör alkalmával tett ama szolgálatokat, hogy igyekezett békitő és csendesitő irányával befolyásolni a kedélyeket. Az E. K. E. senkinek nem ellensége, mindenkinek testvéri kezet nyujt, a nélkül azonban, hogy lemondana a magyar nemzet dominálo szerepéről. Minden irányban való nyilt és loyalis müködésével az egyesület igazolni akarja, hogy a magyar állam valóságos kultur állam. Arra a lobogóra, melyet az egyesület diadalra emelt, a kormány is nagyobb sulyt fektethetne, mert be van bizonyitva az egyesület akczió képessége. Az E. K. E. nem csinál titkot müködésével, nyiltan irta lobogójára céljait. Még egyszer üdvözölvén a közgyülést, a jegyzőkönyv vezetésére Bodor Gyula tagot, a jegyzőkönyv hitelesitésére Guzmán János és Zilahi Kiss Ernő tagokat kéri fel.

Az elnöki beszédet a közgyülés sürü éljenzésekkel kisérte, azután bejelentették, hogy Sziegmeth Károly a magyarországi Kárpát-Egyesület keleti kárpátok osztályának alelnöke, Römer Gyula a Szász-Kárpát egyesület brassóvármegyei osztályának elnöke táviratokban üdvözlik a közgyülést ugyszintén üdvözlik és kimentik elmaradásukat. Bethlen András gróf tiszteleti elnök, Hoitsy Pál orsz. képviselő, osztály alelnök, Jósika Lajos báró osztályelnök, Zakariás János dr. osztályjogtanácsos stb.

Radnóti Dezső főtitkár terjesztette elő ezek után jelentését az osztályszervezési akczióról. Kiemelte, hogy három csoportba oszthatók az osztályok: 1. Külföldi. 2. Anyaállambeli. 3. Erdélyrészi osztályokra. Az E. K. E. mind három irányban megkezdte müködését. Felsorolja a meglevő osztályokat, bejelenti ezek tagjai számát, röviden vázolja müködésüket és jelentését igy vegzi: „Fel tehát, lobogtassuk ezt a hóditó utra szánt dicsőséges lobogót, és a kit lengése megérint, legyen ez a miénk a magyar hazá-é."

Közgyülés a főtitkár jelentését örvendetes tudomásul veszi.

Feilitzsh Arthur báró elnök kiemelvén ama érdemeket, melyeket Bethlen Gábor grófot Emke elnök az egyesület alakitásában kifejtett és kiemelvén ama támogatást, melyet Eötvös Loránd báró miniszter, mint a magyar turista Egyesület elnöke a turistaság érdekében nyujtott, inditványozza, hogy mindkettő választassék meg tiszteleti tagnak. A közgyülés élienzések között mindkettőt tiszteleti tagjának választja meg.

Főtitkár bejelenti, hogy Háromszék-, Csongrád-, Szolnok-Doboka, Jász-Nagy-Kun-Szolnok és Kolozsvármegyék, továbbá Sepsi-Szent-György, Szamosujvár, Arad, Kassa, Székes-Fehérvár, Czegléd, Szabadka, Zilah, Deés és Kecskemét városok, valamint Gyergyó-Szt.-Miklós, Körös-Tarcsa és Csik-Szépviz községek alapitó és Baróth, Filipova, Bezdán, Karácsond, Göncz, Nyirsid, Gárdony, Kastélyos-Dombó, Dráva-Tamási, Alvincz, Henczida, Holics, Gajtasol, Grebenácz, Nagy-Megyer, Jaáz, Magyar-Patak, Váralja, Gyéres, Gyéres-Szt.-Király, Jász-Ladány, Csuza, Kis-Kun-Dorosnja, Májer, Mélykut, Mike-Pércs, Nagy-Iván, Szék, Rákos-Palota, Köpecz, Miklósvár, Nagy-Selyk, Tisza-Ladány, Tisza-Derzs Légrád, Magyar-Keczel, Győrsziget, Mátra-Szőllős, Horth, Szemcse-Csehi, Füzes-Gyarmat, Mező-Kovácsháza, Völcsök, Bicske, Kraszna, Szákul, Lok, Kiszács, Magyar-Csanád, Polgár Hidas-Kürt, Csik-Szt.-Mihály, Marczibányi-Dombegyház. A közgyülés örömmel vette fel e vármegyéket havasokat és községeket tagjai sorába.

Főtitkár inditványára a választmány megbizatott, hogy olyan helyeken, hol osztály még nem szervezhető ideiglenes jelleggel ügyvivő tisztikar keressék fel, ugyszintén a nemzetközi turista kongresszus előkészitő bizottságába tagokul beválasztattak az összes testvér egyesületek elnökei.

Nagy lelkesedés között terjesztetett elő az inditvány, hogy tekintettel az egyesületnek békére és szeretetre irányuló feladataira. indittassék mozgalom a nők körében, hogy az egyesületet támogassák. A közgyülés megbizta az elnökséget, hogy ez irányban intézkedjék.

Ezután elnök a közgyülés félbeszakitotta és folytatását a Korongyos-tetőre tüzte ki.

2. A Korongyos-tetőn.

A társaság lóháton tette meg a gyönyörü kilátást nyujtó utat a Korongyosra. Érdekes volt a hosszu menet, melynek élén Feilitzsch Arthur báró elnök lovagolt.

Déli 12 órakor értek fel a tetőre, meglepetve a természet szépségétől, mely innen 1994 méter magasságból impozáns látványt nyujtott.

Rövid pihenés után Feilitzsch Arthur báró ujból megnyitván a gyülést, szónoki lendülettel hangoztatta, hogy itt a beszter-

---

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.

1894. Szeptember 6.

Egy rettenetes család.

— **Angol regény.** —

A MOCSÁRON LÉVŐ HÁZ SZERZŐJÉTŐL.

Az „Ellenzék" számára forditotta:

AMICA.

XXIII.

(Folytatás.) (55)

— Ej, bolondság! Ő nem eshetett a tóba, ha csak készakarva bele nem vetette magát, ámbár meg vagyok róla győződve, hogy az az élet, a mit ő az anyám rendszere mellett folytat, elég ok volna arra, hogy még azt is megtegye!

Az atyja osztani látszott a fia nézetét.

— Jó, jó — mondá — reméljük, hogy nem tette azt. Én azt gondolom — ekkor körül nézett a szobában és lassu hangon folytatá — de nem mondtam meg az anyádnak, ámbár mihelyt láttam, hogy ő kiment a kertből, végrehajtottam, a mit czélszerünek gondoltam.

A délután folyamában láttam Harrichtet igen komoly beszélgetésben lenni a nagynénjével, az én Zsusza testvéremmel — tehát rögtön sürgönyöztem Zsuzsának és minden perczben várom a válaszát.

— Ma este nem fog atyám választ kapni — sokkal későbbre jár az idő, mint hogy ide küldhessék — mondá Alfréd röviden.

— Oh intézkedtem én arról! Egy czédulát küldtem az állomás-főnöknek és meghagytam Jenkinsnak, hogy várakozzék az állomáson, mig a válasz megjön. Természetes, hogy ez csak feltevés.

— Tehát atyám azt gondolja, hogy ő Zsuzsa nénivel ment el? — kérdé Alfréd.

— Tudod fiam, hogy a nagynéned Harrietnek keresztanyja és azt is többször hallhattad, hogy ő mindig ellene volt annak, hogy anyád a leányt olyan szigoruan és ugy szólva elnyomva tartsa.

— Az már igaz! — kiáltá Alfréd.

Az atyja megfordult és reá nézett.

— Nem, oh nem! Csak azt tartom egy kissé különösnek, hogy mind a ketten Harriet és én ugyanaznap este jöjjünk a bajba!

— Te! — Szeut ég, mit cselekedtél? De, ne mond meg, ha nincs kedved megmondani; és mindenek felett arra kérlek, hogy ma este ne mond meg az anyádnak. Nagyon keserves dolgom lesz, ha a testvéred nem kerül elő és ha az anyádat te is megbusitod — akkor nem marad számomra egyébb hátra mint hogy meglőjem magamat.

És a szelid kis ember, a ki az életét azon igyekezetben töltötte, hogy ő a ház balszárnyában legyen, midőn a felesége a jobb szárnyhan volt — és vice versa, kezeit izgatottan huzta végig a fehér haján — az emberék azt mondták, hogy idő előtt megőszült — és szánalomra méltó csüggetegséggel nézett a fiára.

De az ő kérése nem használt semmit. mert nehány pillanat mulva lady Konstanczia a szalonba rontott és rögtön megtámadta a fiát. Miután Harriet nem volt a keze ügyében, hogy bosszuságát általába minden iránt, de leginkább a saját leánya iránt, teljes mértékben éreztethesse vele, Alfrédot használta helyettesitőjének.

Ő mind össze csak annyit hallott a fia cselekedeteire vonatkozólag, hogy St. Rhadegund Dickkel látták; de ez elég volt arra, hogy a haragját felköltse és az Alfréd lelkiismerete rögtön azt tanittatta vele, hogy az anyja bizonyosan többet is hallott.

— Alfréd, mi az, a mit rólad hallok? — kérdé az anyja az ő zsarnoki hangján. Nagyon fogok örülni, ha elő sorolod mind azt, a mit azóta cselekedtél, midőn bennünket ebéd után rögtön elhagytál! Én azt gondoltam, hogy lady Acolhoz mentél megnézni, ha vajjon Harriet ő vele ment el, a hogy a multkor tevé, midőn lady Acol itt volt; de ugy látszik, hogy künt voltál mulatni, nem gondolva az anyád nyugtalanságára.

Oh, valószinü, hogy az öreg Lady vitte el! — mondá Alfréd, vallomása nehéz óráját továbbitva.

— Nem az, — mert miután te nem jöttél vissza, át küldtem hozzá kérdezösködni. Adj számot magadról, hogy mit csináltál?

Nem volt menekülés. Alfréd sokkal bátrabbnak mutatta magát, mint a milyen valóban volt, a mint a diványra vetette magát.

— Megelőbb is kezdé bágyadt hangon — Bleanékhez mentem.

— Jó — mondá Lady Konstancia csipősen, de az egész estét nem töltötted ottan!

Nem. Aztán elmentem onnét.

— Igen. De kivel mentél el — az a kérdés?

— St. Rhadegund Dickkel.

Lady Konstancia megrázkódott.

— Bár inkább valamelyik lovászunkkal mentél volna!

— De lássa — válaszolá Alfréd még vontatottabb hangon azokat oly gyakran látom.

Ez a példálozás az istálló iránti előszeretetére még jobban dühbe hozta az anyját.

— És hova mentél ezzel a bizonyos ösmerősöddel?

Alfréd lopva nézett reá. A csapás most volt bekövetkező, és ő elszánta magát reá.

A feleségemet mentem megnézni — mondá.

Borzasztó csendesség következett.

Fitzjocelyn ur egyenesen ült fel a karosszékében, és egészen elfehéredet; de Lady Konstancia olyan lett mint a pipacs.

— Mi — det? — kérdé, de olyan hangon alig lehetett hallani.

Miután Alfréd ennyire jutott, most már egy szalma szálnyit sem törődött vele; sőt majdnem élvezte az általa okozott izgalmat.

A feleségemet — egy olyan leányt a kit öt évvel ezelőtt egy kávéházban hol pinczér leány volt szerettem meg és elvettem.

— A nélkül, hogy velem közölted volna a dolgot?

E azavak gépiesen csusztak ki a Lady Konstania száján. Alfréd látta azoknak a képtelenségét és nevetett.

— Hiszen anyám; maga bajosan adta volna áldását arra a házasságra.

És azt gondolod, hogy most megnyered azt? Azt gondolod, hogy én megengedem annak a teremtésnek, a kit te a szüleid háza közelébe merészeltél hozni, hogy itt maradjon? kiáltá Lady Konstania kinek tehetetlen dühét szánalmas volt látni, midőn végre a családja saját kebelében ilyen hangon beszéltek vele.

— Anyám nem akadályozhatja meg — mondá Alfréd felálva, és komolyabban beszélve.

— Vajjon nem akadályozhatom meg! Majd meglátjuk!

Hol szándékozik az az asszony letelepedni?

— A sirkertben! válaszolá Alfréd mogorván. Ő meghalt — meg volt halva midőn láttam — de egy gyermeket hagyott maga után — és az az én gyermekem.

És nézzen ide anyám — ha maga nem intézkedik, hogy az a kis lány tisztességesen legyen felnevelve mint az én gyermekem, és a maga unokája — akasszanak fel ha valaha ennek a háznak még csak a közelébe is jövök! —

— Ugy hát soha sem fogsz ide jönni — válaszolá az anyja felindulástól reszketve — mert sohasem togom azt megtenni! Mehetsz mihelyt tetszik, minél előbbannál jobb, magaddal viheted a gyermekedet, és tőlem soha sem fogsz segitséget kapni!

Nem kevésbbé az Alfréd mint az anyja csodálkozására, egy hang, melynek a szelidségét oly jól ösmerték, de melynek határozottságát most hallották először — ütötte meg a fülöket. Fitzjocelyn ur felállott a karosszékéből, s a szönyegen állva és most az egyszer ugy beszélt mint házának tulajdonosa és ura.

— Fiam, ne csüggedj! Neked igazad van! Gyermekedről kötelességed gondoskodni, és kötelességed teljesitésében segitségedre leszek!

Az öreg ur olyan hangon beszélt, melyből világos volt, hogy igéretét komoly szándéka végrehajtani. Lady Konstancziának a hosszu évek során gyakorolt zsarnokoskodó modora következtében, — ő maga, a férje, gyermekei, és az udvarban mindenki azt hitte, hogy a Salternesi birtok az ő saját tulajdona, melyel tetszése szerint rendelkezhetik. De ez egy olyan tévedés volt melyből a valódi tulajdonos váratlan fellépése mindnyájukat meglepő hirtelenséggel kijózanitotta.

Alfréd hálás tisztelettel nézett az atyjára. És mielőtt Lady Konstancia tisztába lett volna azzal, hogy e váratlan viselkedéssel szembe sértett méltóságot vagy vértanuságot próbáljon-e meg, az ajtó kinyilt, és a legény egy sürgönyt hozott be.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

és radnai havasok között megczáfolhat- azt a vádat, hogy a magyar nem tud ódskodni. Ime ez a példa is mutatja, hogy is tud.

A tárgysorozat szerint következett ez- a főtitkár jelentése a belügyminiszter- beadott kérésre adott válasz tárgyában. gülés szomoruan vette tudomásul, hogy ihiányában az egyesület nem segélyezhető, ban tekintettel a napról-napra szaporodó os kérdésekre, ujból kérés intézendő a mányhoz; hogy legalább az állami sorsjá- jövedelméből juttasson valamit az egye- nek. A kérés benyujtására gr. Bethlen lint elnök bizatott meg.

Gámán József dr. inditváuyára az egye- li, a portómentesség állandó engedélye- és praktikusabb modon való szabályo- végett közös felterjesztése mondatott ki bereskedelemügyi miniszterhez.

Gergely Albert dr. inditványára köszö- szavaztatott az elnökségnek fáradhatat- tevékenységeért és Radnóti Dezső indit- nyára a radna-borbereki osztálynak, mint igazgatónak, élén Guzmán János elnökkel.

Végül Fizely Sándor tett jelentést a lna-borbereki fürdő ügyeiről és kitüzték a ő közgyülés helyéül ujból Radna-Borbe- ket.

Elnök megköszönve a tagoknak szives részvételüket, az osztályoknak a képviselte- tést, a gyülést éljenzések közt d. u. 1 óra- kor bezárta.

A közgyülést turista-ebéd fejezte be, melyen szebbnél-szebb felköszöntők hangsot- tak. Délután 2 órakor visszatért a társaság Radna-Borberekre, hol az E. K. E. vendég- lőben bankettre volt felteritve.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 6.

— **A golyák.** Már utra keltek a hoszu lábu, kelepelő vándor madarak — de azok a golyák, a melyek ősszel érkeznek Ko- lozsvárra, érettségi bizonyitvánnyal, zsebpénz- zel és rózsás reményekkel — azok csak most kezdenek gyülekezni. A központi egyetem kö- rül már csapatostól járnak-kelnek és övék a világ minden boldogságával. Az iskola falai közül kiléptek. Polgárok lesznek ma-holnap, mihelyt a quaestor bevezeti őket az alma- mater kebelébe. A kávéházba még félénken lépnek be és a kozáknak kell töltögetni be- lyük a bátorságot, a ki roppant jártas a kaszirnő körül és a dákó kezelésben egy- szerint. Persze mind e félelem csak a kezdet nehézsége, de ha már bele melegszik egyszer a golya, még a legedzettebb kozák is elbá- mul a tanusitott bátorságán. A középiskola szigoru fegyelme alól kiszállott golyának gyorsan nő meg a szárnya az egyetemi pol- gárság szabad levegőjén.

— **A közuti vasut** által tegnap veghez vitt elgázolásról az igazgatóság azt a felvilá- gositást küldte, hogy a vonatvezető csengetett és csak is neki köszönhető (már mint a vonatve- zető) hogy az elgázolt ember nem szenvedett sulyosabb sérüléseket stb. Mi azt hisszük, hogy egyuttal bocsánatot is kérhetne a sze- rencsétlenül járt egyén az illető vonatvezető- től a mért született. Tréfálni azonban nincs kedvünk a dologgal és kijelentjük, hogy bár az igazgatóság azon a véleményen van, hogy a vonatvezető a csengetésével eleget tett a kötelességének, mi ellenkező nézeten vagyunk. A vonatvezetőnek nem csak az a kötelessége hogy csengessen, hanem az is, hogy szükséges esetben megállitsa a vo- natot. — A vonatvezető jól látta, — hogy egy ember van a pályán és azt is ész- revette, hogy az ő csengetésére nem figyel- mes és a helyett, hogy megállitotta volna a vonatot, ráhajtott és az embert elgázolta Lett volna csak a pályán egy hatalmas kő- darab, a mi veszélyeztette volna a vonatve- zető ur biztonságát: bizonyára megállitja a vonatot, hanem a más életével éppen nem törődött. No hát itt hibás a vonatvezető, a ki fényes nappal ráhajtott egy emberre, — hibás az igazgatóság, a ki vagy nem képes vagy nem igyekszik alkalmazottjait fegyel- mezni és öreg hiba az is, hogy olyan szük és olyan élénk forgalmi helyen mint a Hid- utcza, vonat robog végig még pedig hiányos vigyázattal és hiányos felügyelettel.

— **A koloszvári egyetem uj tanára.** A király a kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetem megüresedett büntetőjogi tanszékre dr. Lukács Adolf, pécsi itélő táb- lai birót nyilványos rendes tanárrá, dr. Ke- nyeres Balázs Budapesti trdomány-egyetemi magántanárt- és tanársegédet pedig ugyan- oda törvényszéki orvostan nyilvános rend- kivüli tanárává nevezte ki.

— **A vizvezeték épitésnél**, a mint ér- tesülünk, a legközelebbi napokban a főtér és hid-utcza sarkánál kell a csőösszeköttetése- ket létesiteni. Ez annyit jelent, hogy váro- sunk ezen legfontosabb forgalmi góczpontján legalább 3—4 napra mindennemü forgalmat be kell szüntetni. Rendkivüli munka erővel, és különösen éjjeli munkával ez az idő akár 1 napra is le lenne szállitható, de természe- tesen a válalkozó, erre a jelentékeny többlet költségre nem kényszerithető, hanem annak megtétele kizárólag az ő előzékenységétől függ. A Zellerin czég sokkal csekélyebb je- lentőségü pontokon is, eddig már két izben alkalmazott önkényt éjjeli munkát, hogy a forgalmat meg ne akassza, a mit lapunk elismerőleg emlitett fel. Ebből reméljük, hogy ez a legfontosabb pontot is kellő figyelemre fogja méltatni, és a közönség érdekében meg fogja hozni a nehány száz forintnyi áldoza- tot. Ez az előzékenysége mindenesetre leko- telezné ugy a hatóságot, mint a városi pol- gárságot.

— **Kertészeti egyesület** gyümölcsészeti szakosztályának szerdai izlelő ülésén a követ- kező őszi ujdonságok mutattak be. Alma: Quavensteini. Körte: torzsátlan (Lőrincs Ko- vács) erde vajoncz, Vilmos, takarék kőrte, Amanlis vajoncza, Liegel vajoncza. Szilva: Kirke szilvája, Muskutály, beszterczei, Nik- ferin, Viktoria, Olasz szilva. Szőlő: Malingre, Málvária (Babó szőlője) zöld lindani, sárga lindani (Kintsheimi). Nemes Kadarka, saumuri muskutály, Uva reginae (genuai zamatos) burgundi (Jakab szőlő) Madelaine Augevine (Magdolna), Muscat Jézus, Királyi Madelaine, zöld magdolna. A bemutatáson általában mind beváltak. Körtén, almán idő előtti érés ész- lelhető. A szőlők közül már teljes érettség- gel beváltak: a Malingre zöld lindani, sau- muri muskutály, Királyi Madelaine és külö- nösen a szőlész gyönyörüsége, — hódolatá- nak tárgya: a kedves szőke Madelaine Augevine! melynek házi kertből és udvarok- ról nem volna szabad hiányoznia. Jó kis bort lehetne belőle szürni már szeptemberben; az asztalon pedig a legkedvesebb kora őszi lát- vány. A szőlőkből legszebb tömeget mutatott be mesterök: Szentgyörgyi Lajos, számsze- rint 11 félet. Igen szép körtéket hozott Szász Lajos, valamint szép szilvákat és jól elké- szült szőlőket. Bodor Antal s mindnyájan házi kertekből. De a Madelaine Augevine még a házsongárdban is jól igyekszik, a mint azt dr. Nagy Mór bemutatta. — Az ily izlelő ülésekre szivesen látja az érdeklő- döket a szakosztály; mert azokon szerezhető a fajismeret, a kertészkedés egyik főkelléke.

— **Vadászat szép eredménnyel.** Mult hó augusztus 31-én egy csikdánfalvvi orvvadász (kopóval) a karczfalvi nyugati erdő „Borona-patak“ nevü helyen egy 3 mázsás nőstény szarvast lőtt, a vele volt szarvastinó pedig elmenekült.

— **A kikötés miatt.** A brutális bá- násmód ismét a halálba kergetett egy sze- rencsétlen katonát, akinek becsületérzése nem volt képes elviselni a katonáéknál használt büntetés ama nemét, melyet kikötésnek hiv- nak. Az aradmegyei Szentleányfalván ugyanis — mint levelezőnk irja, egy honvédhuszár teg- nap szolgálati fegyverével sziven lőtte magát, mert felebbvalói valami apróbb kihágásáért kikötéssel büntették. Rögtön megalt.

— **Az udvar Gödöllőn.** Távirati tudósitásunk kiegészitéseül irja bpesti levele- zőnk: Érdekes hireket kaptunk a királyi ud- varnak legközelebbi gödöllői tartózkodásáról. Hohenlohe főudvarmester — irja tudósitónk — tegnap Gödöllőn járt, hogy megtegye az udvar oda érkezésére szükséges intézkedése- ket. Az osztrák főudvarmester megnézte a kastélyt és a kertet, a mely most teljes vi- rágpompájában diszlik. A királyné kedves vi- rágait, az őszi rózsákat, és egyéb őszi virá- gokat a virágházakból kiültették a kertbe, ugy, hogy a legmosolygóbb őszi flóra várja a királyasszonyt gödöllői kertjében. A főud- varmester azért többször is kifejezte megelé- gedését a kastély magyar kertészének, Boros- nak. Tegnap reggel már el is zárták a felső kert- et a közönség elől. A főudvarmester különö- sen meg volt elégedve az uj épitkezésekkel, ame- lyek a királyné egyenes kivánságára történtek. A királyasszony hálószobájából nagy nyitott terrászt épitettek a melyet megygy- és cse- resznyefák árnyalnak be, s a melyen a ki- rályné esős időben is elköltheti reggelijét. A királyné ugyanis a szabadban szeret reggе- lizni s a terrász éppen erre a czélra készült. A király a balassa-gyarmati hadgyakorlatok után, szeptember 21-ikén érkezik hosszabb tartózkodásra Gödöllőre, a mely időre a ki- rályné is megérkezik Korfuból. Október el- sején a király megszakitja Gödöllői tartóz- kodását, s öt-hat napra Stájerországba, az ot- tani udvari vadászatokra megy. Stájerország- ból a király Albert szász királylyal és Hen- rik porosz királyi herczeggel együtt tér visz- sza Gödöllőre, s a fejedelmi vendégek a vi- segrédi királyi erdőségben fognak szarvasra vadászni. A szarvasvadászatot a gödöllői vad- disznóvadászat fogja követni, minthogy pet- tera fővadász nagyobb vaddisznó állományt jelentett be a királynak. A napokban több vadász lovat is hoznak a gödöllői kastélyba. Tudósitónk végre jelenti, hogy Ferdinánd toszkánai herczeg, a király vendége udvari vonaton Bécsből ma délután Gödöllőre érke- zett hogy részt vegyen, a visegrádi erdőség- ben hat napra tervezett szarvasvadászatban.

— **József főherczeg egészségi állapota.** Mint őszinte örömmel értesülünk, József főherczeg állapotában tartós javu- lás állott be. József Ágost főherczeg és felesége, kik a betegágynál időztek, már el- hagyták Alcsuthot.

— **A Margitsziget eladása.** Em- litettük hogy József főheczeg arra az elhatá- rozásva jutott, hogy megválik a Margitszige- től és eladja. A főherczeget természetesen nem vezeti kizárólag az anyagi szempont, s maga is azt óhajtaná, hogy a Margitsziget a főváros üdülőhelye maradjon. A főherczeg a sziget megvétele tárgyában levelet intézett a fővároshoz, a melyet a P. N. nyomán itt közlünk:

Nagytekintetü fő- és székvárosi közön- ség.

Több izben és legujabban is, a tulajdo- nomat képező Szent-Margitsziget eladására nézve ajánlatot kaptam s ennek folytán el- határoztam e fekvőségemet áruba bocsátani.

Mithogy azonban az ajánlatevőknek azt a szándékát hogy a szigetet parczellázzák nyilvánvalónak tekintem; — de az volna óha- jom hogy a fővárosi lakosságnak ez üdülőhe- lye, mint ilyen, állandóan fenmaradjon és e kivánság által vezérelve kész vagyok a pozi- tiv nyereségének a lucram emergens-nek ki- látásáról lemondani vagyis jelzet czélomnál fogva olcsó árt szabni és addig nem is bocsát- kozom tüzetes tágyalásba az ajánlkozókkal, mig az igen tisztelt közönségnek a Szent- Margit-szigetet mevételére föl nem ajánlom; mit ezzenel megtéve az eladási árt tekintet- tel a fent nyilvánitott óhajomra kedvezmé- nyesen, és pedig három és fél millió osztrák értékü forintban szabom meg, egyuttal ked- vező fizetési feltételeket ajánlok fel. Ha a nagytekintetü közönség hajlandó e kinálato- mat elfogadni, akkor arra kérem hogy szi- veskedjék kijelölni azokat a bizottsági tago- kat a kik a részletes tárgyalást e részbeni megbizottaimmal, t. i. Főudvarmesteremmel és uradalmi igazgatómmal meginditanák. Hazafi- as üdvözlettel, Alcsuthon, 1894. évi augusztus 23-án József főherczeg.

— **Gróf Bethlen András Szatmáron.** Gr. Bethlen András a volt föld- mivelésügyi miniszter akit a szatmári refor- mátus főgimnázium fentartó testülete elnö- kévé választott értesititette a testületet, hogy az október 14-iki gyülésen személyesen fog elnökölni. Mint levelezőnk irja a szatmáriak ünnepélyesen akarják fogadni a volt minisztert, aki ezuttal jön először közéjük.

— **A millenáris kiállitás.** Bécs- ből táviriák. Az osztrák vasutak igazgatóságai legutobbi értekeletükön elhatározták, hogy azon tárgyakra nézve, melynek az 1896. évben Bu- dapesten tartandó milleniumi kiállitásra kül detnek az osztrák vasutokon. a kiállitási dijsza bás teljes egészében alkalmaztassék.

— **A román liga legujabb kiadványa.** Urechia Vazul, az oláh liga el- nöke Kogolnicetno irodalmi hagyatékából több olyan okmány birtokába jutott, melyek azon alkudozásokra vonatkoznak, melyeket 1859—61-ben a magyar emgráczió nevében Klapka folytatott Cuza Sándor fejedelemmel egy Ausztria ellenes magyar oláh szövetség- tárgyában. Urechia Vazul az okiratokat egy „L'Alliance des Roumains et des Gongrois en 1859 contre l'Antrieche“ czimü füzetben kiadta azzal a czélzattal, hogy Európa előtt bebizonyitsa, hogy a magyarok, mikor szorult helyzetben voltak, keresték az aláhok barát- ságát s igértek nekik mindent, de azzal a perfid gondolattal, hogy később őket meg- csalják. Urechia e füzetet, melytől daczára denuncziáló czélzatainak, az érdekességet nem lehet megtagadni, — hiszen bizonyos tekin- tetben hozzájárul a magyar emigráczió mü- ködésének megvilágositásához, Jancsó Be- nedeknek közelebbről „Kossuth és az oláh nemzetiségi kérdés“ czimü tanulmánya fog egy vaskos kötetben október hóban a sajtó alól kikerülni.

— **Monte-Carlo milliomos áldozata.** Giovanni Matini egy dusgazdag ventimigliai földbirtokos, aki Monte-Carlóban milliókat vesztett, mint Turinból táviratozzák egy gyorsvonat gépe elé vetette magát. A kerekek darabokra szakgatták. Az öngyilkos feleségét és négy gyermekét a legnagyobb nyomorban hagyta hátra. Zsebében levelet találtak, amelyben csak a következő szavak voltak:

— Meg kell halom. Viszontlátásra a mennyországban.

— **Micsoda Kossuth lehet?** Jo- gos a kérdés. Micsoda lehet, azaz jobban mondva: lehetett az a Doucet- Kossuth, ki- ről nagyon csunya dolgokat jelent a Temps. Ez a Doucet- Kossuth, ki Saint-Remy-lés- Chevreusei illetőségü pourg-Neufben beha- tolt Bois birtokos házába és ott különböző tárgyakat magához véve, el akart inalni Bois ur zajt ütött és üldözőbe vette. A betörő erre Boisra lőtt, de nem talált; Bois ekkor kicsavarta kezéből a revolvert és most ő lőtt a gonosztevőre, ki haldokolva összerogyott. Chevreusebe vitték, a hol nehány órai kinlódás után meghalt.

— **A párisi gróf végső perczei.** A párisi gróf agoniában fekszik a katasz- rófát minden perczben várjak. A beteg hét- főn este elbucsuzott az aalanconi herczegtől, megcsokolta és igy szólt hozzá:

— Légy boldog kedveltem.

Eddig csendesen türte a beteg a fájdal- makat tegnap azonban többször felsohajtott:

— Nagyon sokáig szenvedek.

Később az orvosok morfiumbefecsken- dezésekkel akarták enyihiteni a fájdalmakat, de a gróf nem engedte.

— Az ilyen divathóbortokat nem tür- hetem. Ne fosszatok meg az eszméletemtől, amely most a legdrágább kincsem — szólott a beteg.

A párisi gróf halála után az orleansi herczeg lesz a család feje.

— **I Vilmos szobra.** Königsberg- ből távirják: A császár és császárné ma dél- előtt ideérkeztek. A pályaudvaron a legfőbb katonai és polgári hivatalnokok fogadták őket. A felségek, a császár lovon, a császárné kocsin — a kisérettel a közönség lelkesült üdvkiáltásai közt a szobortérre mentek. A diszkapunál a főpolgármester mondott beszé- det, leánya pedig költeményt szavalt és a csá- szárnénak virágokat nyujtott át. 11 órakor ment végbe I. Vilmos szobrának leleplezése, mely alkalommal Eulenburg gróf udvarmester mondta az ünnepi beszédet. Az ünnepély után a császári pár a kastélyba ment, a hol felszentelték az első testőrhuszár- ezred zászlaját. A szász király ma este ide- érkezett. 8 órakor 50 teritékü ebéd volt. A császárné délután több intézetet látogatott meg. A főpolgármester beszédére a császár azt válaszolta, hogy örvend, hogy ismét Kö- nigsbergbe jöhetett. Szivesen látogatja meg Keletporoszország fővárysát, melynek gazda- sági helyzetét mindig nagy érdekkel kiséri. Üdvözli a főpolgármestert e község élén. A főpolgármester elődei nagy becsben állottak előtte, érdemeikért, melyeket a város körül szereztek. Örömére szolgál, hogy a tartomány gazdasági helyzete már kedvezőbben alakul. Kellemesen érintette, hogy a polgármester oly meleg szavakban hangsulyozta császári gondoskodását a tartomány helyzetének eme- lése iránt. Nem a karddal — ugymondá a főpolgármester — nyerték meg a Hohenzol- lernek az országot; a béke müveivel. Erre ssavát adják, hogy az meg fog tartatni. A császár végül óhajtja, hogy a város felvirá- gozzék és ismételten kezett nyujtott a fő- polgármesternek. Eulenburg gr. a szoborbi- zottság előtt a császár elismerését fejezte ki a szobor felett. A szobor épitészei előtt a császár megjegyezte, hogy ismeri az ily szo- bor alkotásával összekötött nehézségeket és különösen szembeötlenek azok, midőn a szob- rot alulról felfelé szemléli. A szász királyt a pályaudvaron Vilmos császár 101. sz. szász ezredének egyenruhájában fogadta. Az ural- kodóók a közönség lelkesült ovácziói közt hajtattak a kastélyba, a hol a császárné a szász királyt a legszivesebben fogadta. Este 9 órakor nagy takarodó volt. A várost kivi- lágitották.

— **Kossuth Lajos szobrára** a legutóbbi kimutatás szerint 213.229 frt 24 kr. gyült egybe.

— **A lomboki csata magyar halottja.** A hollandiak lomboki veréségé- ről csak most érkeznek a részletes tudósitá- sok. A németalföldi lapok napról-napra köz- lik az elhullott tisztek és legénység névso- rát. A szerencsétlen batáviai expeditió halott- jainak egy részét különben még csak most agnoszkálják. De már eddig is kétszáznál több halott és eltünt nevét közöltek a lapok. Köztük, mint lapunknak irják, egy magyar ember neve is olvasható: Ujlaki S. hadnagyné, a ki Lindgotta, Plank és de Graaf tiszttár- saival együtt eltünt, a nélkül, hogy eddig a nyomára akadtak volna. Az eltüntek élet- benléte nagyon valószinütlen, mert a benszü- löttek senkit sem hurczolnak hadifogságba, hanem rendesen lekaszabolják a fogoly fejét s e hadizsákmányt a kunyhók előtti póznára tüzik vitézségük büszke jeléül.

— **Egy szerencsétlen élet.** Ez- előtt két évvel kinos hatást idézett elő egyik mágnás családban az a föl- fedezés, hogy egyik tagja ellen bünfenyitő eljárást inditott a kir. törvényszék váltóha- misitás miatt. Ezt a szerencsétlen fiatal mág- nást gróf Ráday Balázsnak hivják, a ki, hogy elkerülje a törvény büntetését — Amerikába vitorlázott, Az clevelandi Szabadság legutóbbi száma irja, hogy ottan gróf Ráday László nevü fiatal ember többektől kölcsönöket vett fel s hiszékeny magyarokat nagyobb össze- gekig becsapott. Aztán a clevelandi reformá- tus hitközséget csapta be s mikor viselt dol- gait felfedezték, egyszerre nyoma veszett. Hogy hol járt azóta, mióta az erdők városát elhagyta, nem tudni, csak annyit hallottak róla, hogy Pittsburgban egy szegény czigány- bandának 35 dollárját ellopta.

— **Védekezés a kolera ellen.** Máramaros-Szigetről irják lapunknek e hó 2-ikáról: A kolera Galicziában mindinkább terjedvén, a vármegye alispánja ujból intéz- kedett az óvóintézkedéseknek legszigorubb foganatositása iránt. Galicziából a sziget- körösmezői határszéli vasut épitése következ- tében sok vasuti munkás érkezik vármegyénk területére, a mi miatt Kutka alispán elren- delte, hogy Galicziából a határon át érkező vasuti munkások Körösmezőn a megfigyelő állomáson egészségi állapotukra nézve or- vosilag megvizsgáltassanak s a községekben és munkástelepeken ez orvosi vizsgálat után öt napon át naponkint orvosilag meg- figyeltessenek. Az alispán két gőzzel fertőt- lenitő gépet is szállittatott Körösmezőre. A napokban hire járt, hogy Trebusán, az épülő vasutvonalon egy munkás ázsiai kolerában halt meg, a mi azonban nem bizonyult va- lónak. Az alispán, ki maga már többször be- járta a vasutvonalat, legutóbb dr. Miskolczy Imre egészségügyi felügyelő kiséretéül dr. Radzey László vármegyei főorvost és Szabó Sándor t. főjegyzőt küldte ki az óvóintézke- dések legszigorubb foganatositására s egy- szersmind meghagyja a szolgabiráknak, hogy az egész közönséget figyelmeztessék az óvó- intézkedések megtartására, mert csak igy müködhetik sikerrel a hatóság.

— **Hol vannak a leggazdagabb emberek?** Az egész föld kerekségén az összes arany és ezüst pénzkészlet 38 milliár- dot tesz ki. Ebből van Franciaországnak 8 milliárdja, az Egyesült-Államoknak 7, Angol- országnak 3, Németországnak 3 és fél, Oroszországnak ugyanannyi. A többi ország- ok közül egy sem rendelkezik egy milliárd- dal. Ha ez összeget a lakósság közt fejenkint akarnánk elosztani, akkor egy francziára esne 205.10 frank, egy hollándira 98.46, egy amerikaira 95.60, egy angolra 85.60, egy né- metre 71.20 és egy svajczira 50 frank.

— **Harcz a csendőrökkel.** Ra- venna közelében, Castiglione helységben tegnap husz egyén támadt rá két csendőrre, a kik köz- rendháboritás miatt néhány egyént be akartak kisérni, A támadók, mint Milanoból távirják, ki akarták szabaditani a csendőrök kezéből a letartoztatot egyéneket. A csendőrök kardot rán- tottak s több embert megsebesitettek, de egyikök szintén sulyos sérülést szenvedett. Ravennából csapatokat küldtek a helyszinére. A mai nap folya- mán több embert tartóztattak le A rendőrség az “Orsini„ nevü egyletet és a munkásszövetke- zetet feloszlatta és a munkásegylet helyiségeiben házkutatást tartott.

— **Hogy csinálnak Kinában esőt?** A pekingi hivatalos lapban egy csá- szári rendelet jelent meg junius 4-én, mely igy hangzik: „A nyár beállta óta nagyon kevés eső volt a fővárosban és környékén, pedig a vetések nagyon nélkülözik az áldást- hozó esőt. Az esőkérő hő ima ennélfogva kö- telességünkké vált mindnyájunknak, miért is e hó 6-án személyesen Takaosinba megyünk áldozatra s ugyanaz nap Csájlien harmadfoku királyi herczeget Saosienbe. Csáj-su harmad- foku herczeg Sihjingbe, Pulim negyedfoku herczeget Suanjenbe és Yimó negyedfoku herczeget Ringhóba küldjük, hogy áldozatot mutassanak be a Miodenhatónak.

— **Parasztlázadás Oroszországban.** A Köln Zeitg. jelenti Pétervárról, hogy a charkowi kormányzóságban a parasztok és az adóbehajtó közegek között véres összeütközésre került a dolog, mely alkalommal 5 paraszt megöletett, 40 podig megsebesittetett. Egy dra- gonyos és egy kozák ezrednek kellett közbelépni, hogy a rendet ismét helyreállitsák.

— **A világ legrégibb szőlőtője** kétségtelenül Hampton-Courtban a londoniak kedves kiránduló helyén található és az angol királyné tulajdona. E szőlőtő 130 éves. Törzse több mint fél méter átmérőjü és éven- ként több ezer fürtöt terem. Üvegházikóval van védve az időjárás viszontagságai ellen és naponta a legdizesebb gyömölcsöket szol- gáltatja az angol királyné asztalára.

Kerestetik **egy franczia és angol tanitó** egy 15 éves fiu gyermekhez, ki órákat ad.
2—3

Az „Ellenzék“ panaszkönyve.

Daczára, hogy két gazdája is van utczánk- nak, olyan elhagyatott és felügyelet nélkül van, hogy Feleken bizonyára nagyobb gondoskodás fordittatik a közhelyekre.

Most, hogy a nemes város hozzáfogatott az uj laktanya épitéséhez, külközép utczai lakós- nak lenni, nem valami irigylésre méltó. A bal- oldali utczai járdát az épités körül ugy tele rak- ták mindenféle épitési anyaggal, hogy különö- sen este életveszélyel jár a közlekedés itt. Kér- jük a rendnek főőrét, Deák Pál urunkat sétál- jon le erre mi hozzánk, s személyesen meggyő- ződve e mizeriáról, intézkedjék, hogy ez az ázsiai állapot mielőbb megszünjék.

Egy Kül-Közép utczai lakós.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti táviratai.)

A czár beteg.

Budapest, szept. 6.

Szent-Pétervárról távirják, hogy a czár betegségéről megdöbbentő hirek keringenek.

A legujabb tudósitás szerint a czár nagy tuberkulózisban szenved.

Minden szellemi munkától eltiltották.

Valamennyi templomban imádságot ren- deltek el felgyógyulására.

A munkások érdekében.

Budapest, szept. 6.

Lukács miniszter elrendelte, hogy az összes állami épitkezéseknél, hidaknál, vasut- nál, az idegen munkásoknak csak 50 száza- léka alkalmazható.

NYÁRI SZINHÁZ.

Kolozsvárt, 1894. pénteken, szept. 7-én.

A nagy vizmedencze felhasználásával:

NINISS.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadó laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

Előzetes üzleti jelentés!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tu- domására hozni, miszerint az eddigi **Gámentzy M. és Fógel** társas czégből kilépvén, a helyi piaczon legközelebbről (bécsi és berlini bevásár- lási utamról való visszatérésem után) egy

női divat, női és férfi fehérnemü üzletet

nyitok s azt saját nevemen:

FOGEL ANTAL

törvényszékileg bejegyzett czég alatt fo- gom vezetni.

Midőn a n. é. közönség a társas czég irá- nyában tanusitott eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem azt s becses meg- rendeléseit részemre is fönntartani.

Kiváló tisztelettel
FÓGEL ANTAL.

Leendő üzlethelyiség: **Kolozsvárt, főtér 12. sz. (volt Fröhlich-ház, jelenleg Schuster Emil- féle helyiség.)** (1—2)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Hirdetmény.

Alólirott Érdekeltség ezennel közhirré teszi, mikép a VII-ik ker. m. kir. Kulturmérnökség tervei szerint a Komlódpatak mező-kapus-iklandi részét lecsapoltatja és az ezen munkánál felmerülő ca 30—35,000 köbméternyi földkihányási munkálatot, mely mintegy 5000 méter területen lesz eszközlendő: vállalati uton készittetni el. A lecsapolandó terület nádas és nedves rétekből áll. A munkálatok müszaki vezetése a mi költségünkön a kir. Kulturmérnökség közege által fog eszközöltetni.

Mindazon óvadékképes vállalkozók, kik ezen munkálatot elvállalni akarják, **folyó évi szeptember hó 9-ig** személyesen vagy postán küldve nyujtsák be köbméterekben kifejezendő árajánlataikat alólirott urnál, a hol esetleg mindennemü közelebbi felvilágositást is nyerhetnek a feltételekre nézve.

Mező-Kapus, 1894. évi szeptember hó 1-én.

A Komlódpatak mező-kapus-iklandi részét lecsapoló Érdekeltség Végrehajtó bizottsága nevében:

Posta: **Mező-Kapus.** **Sebestyén Arthur,**
Távirda: **Radnóth.** 749. [2—3] é. ügyvezető.

Árverési hirdetmény.

A „Kolozsvári áruraktár részvénytársaság“ részéről közhirré tétetik, hogy Reisz József gyula-fehérvári lakós által a nevezett részvénytársaság áruraktárába betárolt 241,706 kg. vasgálicz a kereskedelmi törvény 306. §-a alapján, a legtöbbet igérőnek, készpénz fizetés mellett, akár egészben, akár részletekben, az áruraktár helyiségeiben **f. évi szeptember hó 13-án d. u. 3 órakor** kir. közjegyző közbejövetelével megtartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

Kolozsvárt, 1894. évi szeptember hó 4.

A „Kolozsvári áruraktár részvénytársaság.“

752. (1—3)

!!!PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!!!

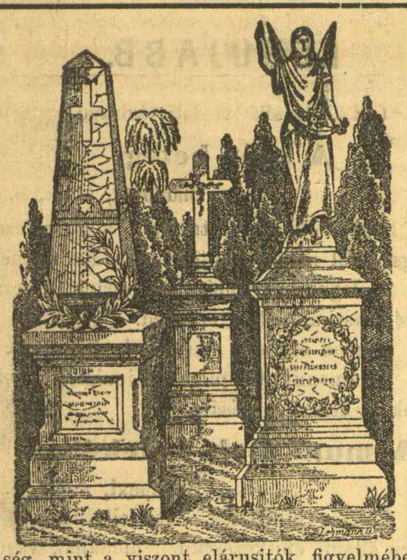

Köztudomásu dolog, hogy a márvány-sirköveket nagyrészt Szilézia és Tirolból, a Granit, Syenit stb. köveket pedig Szilézia és Csehországból mind készen hozzák ugy Budapestre, mint hazánk majdnem minden részébe. Nagyobb részben tehát hereshedők és viszont elárusitóktól szerzi be a t. közönség sirkő szükségleteit, a mi természetesen a tárgyat drágábbá teszi.

Figyelemre méltó tehát

Andesit, márvány és **Syenit**

sirkő-gyárunk,

mit ugy a nagyérdemü közönség, mint a viszont elárusitók figyelmébe azon megjegyzéssel ajánlunk, hogy az általunk dolgozott márvány-fajok és Syenitek, különösen a mi fekete Andesitünk, mely ugy minőség, mint szépség tekintetében a versenyt a legszebb külföldi fekete kövekkel is kiállja: **nálunk beszerezve, jutányosabb árba kerül, mint bármely más gyárból hasonminőségü kő.**

Raktárunk a hazai termékek mellett ugy összehasonlitás, mint dús választék czéljából, bőven el van látva többféle külföldi Gránit, Syenit, Labrador, márvány stb. siremlék-kövekkel, melyeket a legjutányosabb gyárakkal való összeköttetéseink folytán szintén a **legjutányosabb árban** számithatunk.

A rajzokkal útazó ügynökök mellőzését kérjük, mert ez által lényeges megtakaritás érhető el.

Rajzok és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Megrendeléseket siremlékekre elfogadunk bármilyen kőanyagból, minden nagyságban; ugyszintén **épület-** és **egyéb kőfaragó munkákra** is.

Kivánatra vidéken a sirkövet helyre is állitjuk.

Teljes tisztelettel:

575. (13—15) **NAGY TESTVÉREK,**
(Kolozsvártt, Beltorda-utcza.)

Malomtulajdonosok figyelmébe!

Ajánlom **csicsói** (Szolnok-Dobokamegye)

MALOMKŐ-RAKTAROMAT

Deésen.

A legjobb minőségü **csicsói malomkövekből 300—400** darab minden időben raktáromon áll: — megrendeléseket azonnal eszközlök.

Ugyszintén a Héjasfalvi magy. államvasut állomásán raktárt tartok.

Demeter Béla.

707. (3—x)

Eladó és kiadó telek.

Gr. Bethlen Gergelyné ő mlgának

Kolozsvártt, Külmagyar-utcza 23-ik szám alatt és a **Zsidótemplom-utcza egész jobb szárnyán át** terjedőleg fekvő, ugynevezett

tanitónő-képezdei házas telke,

mely **24 terem, szoba,** a megfelelő konyhák, pinczék és kamarákkal be van épitve, a Szamosig rugó mintegy 2 holdnyi **kerttel** együtt; továbbá

az Eperjes-utczai 3. sz. a jobb oldalon végig vonuló,

a Szamosig terjedő, képezdei kerttel közvetlen szomszédos, mintegy **2 holdnyi kertje,**

akár együttesen, akár külön eladó,

esetleg pedig

1894. évi október hó 1-től kezdve bérbe kiadó.

Értekezhetni ügyvéd **Sugár Józsefnél, Hid-utcza 22. szám alatt.** 746. (3—3)

Alapittatott 1855-ben.

MÜLLER GYULA

(Keresztény Imre utóda)

kefe- és ecset-gyára,

Kolozsvártt, Jókai-utcza (belszén) 14. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek.

Van szerencsém a nagyérd. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani

gyártmányaimat,

melyek minőség, jóság és az árak tekintetében a külföldi gyártmányokat fölülmulják és a melyek több országos és iparkiállitáson érdem érmekkel lettek kitüntetve.

A székesfehérvári országos kiállitáson 1879 ezüst éremmel lett kitüntetve.

A Szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet termény, állat és iparkiállitásán 1887. bronz éremmel lett kitüntetve.

A budapesti országos kiállitáson 1885. nagy éremmel lett kitüntetve.

Nagy raktárt tartok **minden e szakmába vágó czikkekből** a legfinomabbtól a legegyszerübbig.

Elvállalok **mindennemü gépkefék javitását** avagy **ujjá készitését.**

A legjobb romániai sertéből készitek továbbá:

parket-fénykeféket, festő- (Steinpenczlik), **meszelő-** és **kendertisztitó-, fedélfestő ecseteket,**

FODRÁSZ GÖMBKEFÉKET,

ruha-, haj- és **bársonykeféket,** mindezeket felelősség mellett, tiszta sertéből. 15. (50—x)

Kereskedőknek különös kedvezményt nyujtok.

Kivánatra árjegyzéket azonnal küldök.

MATUTSEK JÓZSEF

27 év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek czipész-üzlete,

KOLOZSVÁRT,

Főtér 32-ik szám alatt (a volt HUTFLESZ-féle üzlethelyiségben.

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli minta után a legjobb anyagból és divat szerint, lehetőleg gyorsan teljesittetnek.

36. (49—x)

Eladó

90 hold 40—50 éves szép és dus növésü

tölgyfaerdő fája,

több évi kihasználásra,

Gyulatelkén,

a vasúti állomástól egy órai távolságra.

Értekezhetni **Bartsa Lajos** gazdatisztel **ugyanott,** u. p. **Bonczhida.** 740. (3—3)

Uj épületfa-raktár.

Van szerencsém a t. cz. épitő és épittető közönséget tisztelettel értesiteni, hogy

Kolozsvártt, a Stein és Májer-féle telepen

(a vasúti indóház mellett)

a mai kor követelményeinek megfelelő **épületfa-raktárt** állitottam és azt

Löwi Dávid

törvényszékileg bejegyzett czég alatt folytatni fogom.

Raktáramban állandóan nagy készletben tartok **épületfát, fürész-anyagot** és **zsindelyt;** s ezeket a legjutányosabb árban vagyok képes kiszolgáltatni.

Tisztelettel:

727. (5—10) **LÖWI DÁVID.**

A SZÉKELYFÖLDI ÁSVÁNYVIZEK PÁRATLANJA!

„RÉPÁTI“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuviz,

mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkivül dús, főleg kötött szénsav tartalma és kellemes ize folytán, **ritkitja párját a kontinensen.**

Első rangu gyógyital

emésztési és **vizelleti nehézségeknél, vese-** és **gyomorbajokban,** gyuladásos **hólyag-** és **köszvényes bántalmak** ellen stb.

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgő borviz!

Mint a **belszervezet betegségei ellen legkellemesebb** és **leghatásosabb** s egyszersmind **legolcsóbb gyógyitó szert,** ugy is mint **páratlan élvezeti italt** a **„répáti“ ásványvizet minden czéltudatos elfogulatlan ivónak** rendes használatára **lelkiismerettel ajánlhatom.**

Mindig friss töltésben kapható **Kolozsvárt** főraktáron:

Segesváry és Társai uraknál,

az ásványviz-kereskedésekben és minden jelesebb vendéglőben.

Tisztelettel a gyógyforrás kezelője:

667. (19—*) **GYÖRGY JÓZSEF,**
[Háromszékmegye.] **Bodokon.** [Háromszékmegye.]

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyeremény a biztositottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb pénzintézet a világon.

Biztositéki alapja

907 millió frank.

„THE MUTUAL“

NEW-YORKI ÉLETBIZTOSITÓ TÁRSASÁG

ALAPITTATOTT 1843.

Biztosit

emberéletet

legkülönbözőbb és legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb felvilágositással szolgál az

Erdélyrészi aligazgatóság,

Kolozsvártt, Bel- és Külközép-utcza szegletház.

715. (8—x)

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában, Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám alatt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.